ΚΥΡΙΑΚΗ
ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1, 10)

Περίοδος Δ΄ - Ἔτος ΙΗ΄
Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 809

Ὕψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ
14 Σεπτεμβρίου 2001

Συντάκτης † ἐπίσκοπος
Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Ὁ σταυρὸς γλυκαίνει τὴν πικρία

Ο μήνας αὐτός, ἀγαπητοί μου, ὁ Σεπτέμβριος, ἔχει πολλὲς ἑορτές. Σήμερα, δεκατέσσερις (14) Σεπτεμβρίου, οὐρανὸς καὶ γῆ ἑορτάζουν τὸν τίμιο σταυρό.

«Σταυρὸς ὑψοῦται σήμερον...». Τὸν σταυρὸ ὕψωσε πρῶτα - πρῶτα, ἐπάνω στὰ τιμημένα λάβαρά του, ὁ ἅγιος Κωσταντῖνος μὲ τὸ *«Ἐν τούτῳ νίκα»*. Κατόπιν τὸν τίμιο σταυρὸ ὕψωσε ἡ ἁγία Ἑλένη ἡ μητέρα του, ποὺ μετέβη στοὺς Ἁγίους Τόπους, ἔσκαψε καὶ τὸν βρῆκε μέσα στὰ σπλάχνα τῆς γῆς, καὶ τὰ ἅγια χέρια τοῦ ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων Μακαρίου τὸν ὕψωσαν, ἐνῷ ὅλος ὁ λαὸς ἔλεγε τὸ *«Κύριε, ἐλέησον»*. Τὸν εἶδε ἔπειτα τὸν τίμιο σταυρὸ ὁ ἅγιος Εὐστάθιος ὁ Πλακίδας μέσα στὸ δάσος —ἂς μὴ πιστεύουν οἱ ἄπιστοι· ἐμεῖς πιστεύουμε σὲ ὅλα τὰ θαύματα ποὺ λένε τὰ συναξάρια καὶ οἱ βίοι τῶν ἁγίων—· τὸν εἶδε ὅταν, ἄπιστος αὐτός, κυνηγώντας μέσα στὸ δάσος εἶδε ἐπάνω σ' ἕνα ἐλάφι χαριτωμένο, ἀνάμεσα στὰ κέρατά του, ν' ἀστράπτῃ ὁ τίμιος σταυρός. Τὸ σταυρὸ τὸν πῆραν μετὰ ἀσκηταὶ καὶ ἅγιοι. Τὸν πῆραν τέλος στὰ χέρια τους καὶ οἱ προπάτορές μας, οἱ ἥρωες ποὺ ἀνέστησαν τὸ ἔθνος. Τὸ σταυρὸ κρατοῦμε σήμερα κ' ἐμεῖς οἱ ἀνάξιοι καὶ λέμε· *«Σταυρὸς ὑψοῦται σήμερον καὶ κόσμος ἁγιάζεται...»*.

Καὶ μόνο ἡ θέα τοῦ σταυροῦ, ἀγαπητοί μου, γι' αὐτὸν ποὺ πιστεύει, φτάνει γιὰ νὰ γεννήσῃ ὑψηλὰ φρονήματα, αἰσθήματα μεγάλα, νὰ κάνῃ τὸν ἄνθρωπο νὰ φτερουγίσῃ πάνω ἀπὸ τὴν ὕλη. Ποιά γλῶσσα θὰ μπορέσῃ νὰ ὑμνήσῃ τὸν τίμιο σταυρό; Τὸν ὕμνησαν πατέρες μεγάλοι, διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑμνογράφοι, οἱ ὁποῖοι ἔκαναν τὰ ὡραιότατα τροπάρια, ὅλα αὐτὰ ποὺ ἀκούσαμε.

* * *

Ὁ σταυρὸς κάνει θαύματα, ἄπειρα θαύματα. Ἐὰν μπορῇ νὰ μετρήσῃ κανεὶς τὶς ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου, ἄλλο τόσο μπορεῖ νὰ μετρήσῃ τὰ θαύματα ποὺ ἔκανε καὶ κάνει ὁ τίμιος σταυρός. Ποιό εἶνε τὸ πρῶτο θαῦμα τοῦ σταυροῦ;

—Τὰ πρῶτα θαύματα εἶνε βέβαια, θὰ πῇ κανείς, αὐτὰ ποὺ ἔγιναν στὸ Γολγοθᾶ τὴ Μεγάλη Παρασκευή, ὅταν ἐσείσθη ἡ γῆ, ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, ἄνοιξαν τὰ μνήματα καὶ ἀναστήθηκαν νεκροί.

Ὄχι· δὲν εἶνε αὐτὰ τὰ πρῶτα θαύματα τοῦ σταυροῦ. Τὰ πρῶτα θαύματα ἄρχισαν – ἀπὸ πότε; Ἀπὸ τότε ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἔπεσε στὴν ἁμαρτία. Ἀπὸ τότε διὰ μέσου τῶν αἰώνων φαίνεται **ἡ σκιὰ τοῦ σταυροῦ**.

1.500 χρόνια πρὸ Χριστοῦ ὁ σταυρὸς ἔκανε θαῦμα. Ἐὰν ἀνοίξετε τὴν Παλαιὰ Διαθήκη στὸ βιβλίο ποὺ λέγεται Ἔξοδος, θὰ δῆτε ἐκεῖ, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι, ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο στὴν ἱερὰ γῆ, ἔπεσαν σὲ μία ἔρημο, τὴν ἔρημο τῆς **Μερρᾶς**. Δὲν εἶχαν νερὸ καθόλου καὶ εἶχαν ἀρχίσει τὰ φρικτὰ παράπονα ἐναντίον τοῦ Μωϋσέως. Ὕστερα ἀπὸ τρεῖς μέρες βρῆκαν νερὸ καὶ ἔπεσαν ὅλοι νὰ πιοῦν. Ἀλλὰ μόλις ἄγγιξαν, σηκώθηκαν ἐπάνω. Γιατί; Διότι τὸ νερὸ ἦταν πικρό, πικρότατο, φαρμάκι. Νὰ διψοῦν, καὶ νὰ μὴ μποροῦν νὰ πιοῦν! Γόγγυσαν ἀκόμη περισσότερο καὶ εἶπαν· «Τί θὰ πιοῦμε;». Τότε ὁ Μωϋσῆς, λέει τὸ ἱερὸ βιβλίο, πῆρε ἕνα μικρὸ **ξύλο**, ποὺ ἦτο τύπος τοῦ σταυροῦ, πῆρε τὸ πρῶτο σταυρουδάκι, τὸ ρίχνει μέσα στὴν πηγή, καὶ ἀμέσως τὰ νερὰ ἔγιναν γλυκύτατα. Καὶ ὅταν προχώρησαν μερικὰ χιλιόμετρα, τότε συνάντησαν δώδεκα βρύσες, καὶ κοντὰ σ' αὐτὲς ἑβδομήντα φοινικόδεντρα γεμᾶτα καρπούς (βλ. Ἔξ. 15,22-27).

* * *

Αὐτὸ τὸ θαῦμα ἦτο προτύπωσις καὶ σύμβολο, ὅτι **διὰ τοῦ σταυροῦ** γίνεται ἡ μεγάλη μεταβολή· **τὰ πικρὰ γίνονται γλυκά**. Ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ γεννᾶται μέχρι τὴν ὥρα ποὺ πεθαίνει, πίνει πικρὰ ποτήρια. Πολὺ πικρὴ εἶνε ἡ ζωή. Κ' ἐκεῖ ἀκόμη ποὺ νομίζει ὅτι ὑπάρχει χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις, στὸ τέλος ὑπάρχει πίκρα. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ πίκρα τῆς ζωῆς φεύγει – πότε; Ὅταν ἀκολουθήσης τὸν Ἐσταυρωμένο. Βάλε μέσα στὴν καρδιά σου τὸ Χριστό, πίστευσε στὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τότε τὰ πικρὰ αὐτὰ ποτήρια, ποὺ πίνεις ὡς ἄτομο, ὡς οἰκογενειάρχης, ὡς πατέρας, ὡς μητέρα, τὰ πικρὰ αὐτὰ ποτήρια θὰ γλυκάνουν. Ὅταν ἀτενίσης τὸ σταυρὸ τοῦ Κυρίου, αἰσθάνεσαι κάποια ἀνακούφισι, μία ἀγαλλίασι ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἐκφράση ἡ ἀνθρώπινη γλῶσσα.

Καὶ ὄχι μόνο ὡς ἄτομα, ἀλλὰ καὶ ὡς **ἔθνος**. Πότε τὸ μικρὸ αὐτὸ ἔθνος πέρασε τὶς πιὸ πικρές του μέρες; Πολλὲς πικρὲς ἡμέρες πέρασε. Ἀλλὰ οἱ πιὸ πικρὲς ἦταν κάτω ἀπὸ τὴν Τουρκιά. Τετρακόσα ὁλόκληρα χρόνια! Ὅταν οἱ Τοῦρκοι κούρσευσαν τὴν Πόλι, πρώτη δουλειά τους ποιά ἦτο; Ἐπάνω στὸν τροῦλλο τῆς Ἁγια - Σοφιᾶς λαμποκοποῦσε ὁ σταυρός. Λυσσασμένοι κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ἀνέβηκαν μὲ σκάλες καὶ γκρέμισαν τὸν τίμιο σταυρὸ καὶ τὸν ἔκαναν χίλια κομμάτια. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη εἶνε ἐκεῖ ἡ ἡμισέληνος, τὸ μισοφέγγαρο τοῦ Μωάμεθ. Στὸ διάστημα τῆς σκλαβιᾶς πικρὲς ἦταν οἱ ἡμέρες, πικρὲς οἱ νύχτες, τὰ πάντα πικρά. Ποιός σκορποῦσε τότε ἐλπίδα στὸ λαό μας; ποιός ἐγλύκαινε τοὺς πόνους του; ποιός ἔκανε τὸ πικρὸ γλυκύ; Ὁ σταυρὸς τοῦ Κυρίου!

Ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, ποὺ ἔζησε στὰ χρόνια τῆς τουρκοκρατίας, παντοῦ ὅπου πήγαινε εἶχε συνήθεια νὰ στήνη ἕνα σταυρό. Κάτω ἀπὸ τὸ σταυρὸ παρηγοροῦσε τὸ λαὸ καὶ ἔλεγε· «Βλέπετε τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ μας; Ἔτσι καὶ ἡ πατρίδα μας εἶνε σταυρωμένη. Ἀλλ' ὅπως μετὰ τὸ σταυρὸ ἦρθε ἡ ἀνάστασι, ἔτσι καὶ μετὰ τὴ σταύρωσι τῆς πατρίδος θὰ ἔρθη τὸ ποθούμενο, ἡ ἐλευθερία». Κι ὅταν τελείωνε τὸ κήρυγμά του, ὁ καλόγερος αὐτὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, εἶχε σταυρούς, χιλιάδες σταυρουδάκια, καὶ τὰ μοίραζε ὡς εὐλογία καὶ ὡς ἐνθύμιο. Στὰ χωριὰ τῆς Πίνδου τσοπαναραῖοι καὶ χωριάτες ἔχουν ἀκόμη τέτοια σταυρουδάκια, ποὺ κάνουν θαύματα, διότι εἶνε ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ.

Ἔτσι ὁ σταυρός, ἀδελφοί μου, **δέθηκε μὲ τὴ ζωή μας**. Τὰ παλαιὰ τὰ εὐλογημένα χρόνια ἔρριχνε ἡ γυναίκα τὸ ἀλεύρι στὴ σκάφη καὶ δὲν ἄρχιζε νὰ ζυμώνη πρὶν τὸ σταυρώση. Οἱ ναυτικοί, ὅταν ἔμπαιναν στὶς βάρκες ἢ στὰ καράβια, ἔκαναν τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ. Ἐκεῖνα τὰ χρόνια, σὰν τέτοια μέρα, 14 Σεπτεμβρίου, ἄνοιγαν τὰ σχολειά, καὶ τὰ παιδιὰ ἔλεγαν· *«Σταυρὲ τοῦ Κυρίου, βοήθει μοι»*. Τό 'λεγε ὁ δάσκαλος, τό 'λεγαν τὰ παιδιά, καὶ προχωροῦσαν στὰ γράμματα.

Ἀλλὰ καὶ σήμερα ἀκόμη, ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ θὰ γεννηθοῦμε μέχρι τὴν ὥρα ποὺ θὰ πεθάνουμε, ὁ σταυρὸς μᾶς συνοδεύει. Μόλις γεννηθῇ τὸ παιδί, οἱ γυναῖκες τὸ σταυρώνουν. Ἔπειτα στὴν κολυμβήθρα, στὴ βάπτισι· τὸ σταυρὸ κρεμοῦν ἀπὸ τὸ λαιμό του. Ἐν συνεχείᾳ ὁ σταυρὸς παντοῦ· βγαίνεις ἀπὸ τὸ σπίτι, μπαίνεις στὸ αὐτοκίνητο, φεύγεις γιὰ ταξίδι, περνᾷς ἀπὸ ἐκκλησία, γυρίζεις στὸ σπίτι, στρώνεις τραπέζι, κόβεις ψωμί, κάθεσαι νὰ φᾷς, σταυρὸ κάνεις. Κι ὅταν μιὰ μέρα —καὶ ἔρχεται ἡ ἡμέρα αὐτή—, φύγουμε ἀπ' αὐτὸ τὸν κόσμο, τότε πλέον πάνω στὸ μνῆμα μας ἕνας σταυρὸς θὰ μαρτυρῇ ὅτι κάποτε περάσαμε ἀπὸ τὴ γῆ αὐτή.

* * *

Γι' αὐτό, ἀγαπητοί μου, πρέπει νὰ τιμοῦμε τὸ σταυρό. Καὶ **πῶς θὰ τὸν τιμήσουμε;** Ὅπως οἱ ἅγιοι, οἱ ὅσιοι καὶ οἱ ἀσκηταί, ποὺ τὸν εἶχαν *«ὅπλον κατὰ τοῦ διαβόλου»*· ὅπως τὸν τίμησαν οἱ πρόγονοί μας. Νὰ τὸν τιμήσουμε **μὲ λόγια καὶ μὲ ἔργα**. Ὁ φτωχὸς λαός μας νὰ ζῇ μὲ τὸ σταυρὸ τοῦ Κυρίου. Δὲν πρέπει ν' ἀκούγεται βλαστήμια. Ἅμα ἀκούσετε ἄνθρωπο νὰ βλαστημᾷ τὸ σταυρὸ τοῦ Κυρίου, σᾶς λέω ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλός· ἔχετε χέρια; νὰ τὸν κτυπήσετε, καὶ χέρι ποὺ θὰ κτυπήση βλάσφημο θὰ ἁγιάση! Θὰ ποῦν μερικοί· Τί ἔπαθε αὐτός;... Ἀλλὰ ἔτσι πρέπει. Μὴν ἀφήσουμε στὰ ἅγια χώματά μας νὰ γίνεται αὐτὸ τὸ κακό. Νὰ φράξουμε τὰ στόματα καὶ τὶς γλῶσσες ἐκείνων ποὺ βλαστημοῦν τὸν τίμιο σταυρό. Εἴμεθα παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος, παιδιὰ τοῦ Χριστοῦ μας, παιδιὰ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ἡμέρας.

Ἐμπρός! Δὲν θὰ νικήση ἄλλος. Διαβάστε τὴν Ἀποκάλυψι. Εἶδε, λέει ἐκεῖ, ὁ ἅγιος Ἰωάννης νὰ βγαίνουν θηρία ἄγρια καὶ νὰ παλεύουν. Ποιό θὰ νικήση; τὸ λιοντάρι, ἡ ἀρκούδα, ἡ τίγρις;... Δὲν νίκησε ὅμως κανένα ἀπὸ αὐτά. Στὸ τέλος ἐπάνω στὴν παγκόσμιο σκηνή, φωτοβόλο, ἀστράπτον, ἐνίκησε τὸ Ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον (βλ. Ἀπ. 5,6· 17,14). Τότε θὰ λάμψη στὸν οὐρανὸ ὑπὲρ τὸν ἥλιον *«τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου»* (Ματθ. 24,30), ὁ τίμιος σταυρός· οὗ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς αἰῶνας αἰώνων. Ἀμήν.

† ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

Απομαγνητοφωνημένη ομιλία. Πρώτη εκφώνησις εις ι. ναόν του Βύρωνος - Αθηνών την 14ην Σεπτεμβρίου προ του 1967. Καταγραφή και σύντμησις 14-9-2007